

Marions melodie
1941-2022

Rob Janssen

Marions melodie

1941-2022

BraveNewBooks

© 2022 Rob Janssen
Omslagafbeelding: FotoDuets/shutterstock
Foto auteur: Maurits Gemmink
ISBN 978 94 646 5913 9
www.bravenewbooks.nl

Iedereen haat de massa. Iedereen behoort ertoe.
Jean Lartéguy – *Les centurions*

9 juni 2022, 11.53 uur. Je zit op de achterbank van hun auto en ziet jezelf in de binnenspiegel. Een glazig, wezenloos gezicht. Ogen die niets uitstralen, geen enkel signaal afgeven. Je begeleiders zullen het vast apathisch of autistisch vinden, maar jij weet dat je niets meer hóéft uit te stralen. Alles is afgehandeld, je taak is volbracht.

Is dat werkelijk wat je ziet? Zeg het maar. Het is immers jouw gezicht. Je kijkt naar wie je bent. Of nee, naar wie je bent gewórden.

Je bent Andreas Hoogkamp. Je bent tweeënvijftig jaar. En iedereen zal zeggen dat je je leven kapot hebt gemaakt.

Of verprutst, vergooid, verkloot. Zo zal de buitenwereld het zien en blijven zien. Maar die buitenwereld kent het verhaal niet. Het héle verhaal welteverstaan. Nooit zal iemand je daad doorgronden, nooit zal iemand iets begrijpen van je motief en de plicht die op je drukte. Omdat er niemand meer is die de cruciale verbanden kan leggen. Alleen jij kan dat. Maar jij gaat geen openheid van zaken geven. Waarom zou je? En tegenover wie eigenlijk? Los van het feit dat geen mens je zou geloven, laat staan begrijpen: wat zou je ermee opschieten? Genoegdoening? Die heb je al. Die heb je gekregen door te doen wat je gedaan hebt, door er voor de volle honderd procent achter te staan en bereid te zijn de consequenties te dragen, hoe hard en zwaar ook. Het is klaar nu.

Gedaan is het met de eindeloze innerlijke dialogen van de afgelopen dagen, waarin de wroeging en twijfel opspeelden en je jezelf in de slachtofferrol probeerde te manoeuvreren. Het was beschamend en laf, die poging om een alternatieve invalshoek of een nieuwe verklaring te verzinnen voor wat je hebt aangericht, zodat je knagende schuldgevoel misschien een paar uurtjes verzacht zou worden.

Gelukkig heb je jezelf tijdig tot de orde geroepen. Want je hebt niet iets kapotgemaakt, maar juist iets gerepareerd. En de mensen die er nu niet meer zijn hebben je helpen beseffen dat je móést handelen, dat je de plícht had om te handelen. Dat is de taak die ze je hebben gegeven, de taak die je op je hebt genomen en naar eer en geweten hebt uitgevoerd. Ja, eer en geweten, daar ging en gaat het om.

Toegegeven, je had het jezelf een stuk makkelijker kunnen maken en voor de weg van de minste weerstand kunnen kiezen. Er was de optie om gewoon op de automatische piloot verder te leven: eten, werken, consumeren, slapen. Een platte en gevoelloze regelmaat waaraan je alleen ontsnapte door te dromen. Door je ogen te sluiten en je hoofd langzaam in beslag te laten nemen door die heerlijke zachte werveling van kleuren, beelden en melodieën. Warme pasteltinten, roze, lila, crème en geel. Ongrijpbare, hemels galmende melodieën. Impressies van weidenvelden, groen en eindeloos, van goudgele korenvelden onder een wolkeloze hemel. Een samenhang was er niet, behalve dat al die flarden, klanken en beelden de plek voorstelden waar je op dat moment wilde zijn. Simpelweg functioneren en dromen – zo had je door kunnen gaan. Moeiteloos, veilig en op routine.

Maar iets zei je dat dat niet genoeg was. Dat het geen reële mogelijkheid was om gewoon verder te leven volgens de gangbare standaarden, want dat wás voor jou geen leven. Zoveel jaren was er geen verantwoording afgelegd, was alles zijn spreekwoordelijke gangetje blijven gaan, alsof al dat leed en verdriet

niet meer dan rimpelingen op het water waren geweest. Waarna alles in vergetelheid was geraakt. Mensen waren uit beeld verdwenen, waren overleden, hadden hun belangstelling verloren. Of ze hadden er belang bij dat het vergeten werd. Maar jij vergat niet, hoewel ook jij je leven weer oppakte. Jij wist van de nooit vereffende rekening. En die rekening was vijf dagen geleden ineens bij je op tafel gesmeten, als een niet mis te verstane laatste aanmaning. Je snapte het meteen: jij was degene die moest zorgen dat er alsnog betaald werd. Dat was jouw taak.

Dát is je motief geweest. Dáárom is het zo gelopen, dit verhaal over vriendschap en liefde, over noodlot en geweld.

Het gekke is dat je niet weet wanneer 'dit verhaal' eigenlijk begonnen is. In 1985, zevenendertig jaar geleden? Mogelijk. Tweeënvijftig jaar geleden misschien, toen je geboren werd? Ook plausibel. Maar evengoed kun je stellen dat het in 1941 was, ruim tachtig jaar geleden. Of is het verhaal een perpetuum mobile? Blijft het zichzelf onophoudelijk vertellen, zodat het tijd- en ruimteloos is en – hoe cliché het ook mag klinken – begin noch einde heeft?

Je hebt je erbij neergelegd dat het ooit ergens begonnen is.

De man in de rijdersstoel draait zich om en kijkt je met licht opgetrokken wenkbrauwen aan. 'Alles in orde, meneer Hoogkamp?'

'Alles in orde,' zeg je. En je meent het uit de grond van je hart.

Eerste deel

1985

1 De nieuwe vriend

‘Muziek voor bejaarden.’

Dat zei Johan altijd als hij een blik wierp op het rekje met grammofoonplaten en cassettebandjes in mijn slaapkamer. Ik heb die opmerking nooit als beledigend ervaren. Integendeel, het was eerder een soort bevestiging. Een min of meer ironische bevestiging van onze persoonlijke verschillen, en tegelijkertijd de acceptatie daarvan.

Zo werkte onze vriendschap. En eerlijk gezegd was het mijn eerste echte vriendschap. Vreemd genoeg was ze ontstaan uit een moment van gedeelde afkeer van de rest van de klas. Ik weet nog goed hoe dat gegaan is.

Het was 1985, derde klas atheneum, een les maatschappijleer. Een vak dat bij ons in de regel uitliep op structuurloze discussies over Zuid-Afrika of de wapenwedloop. Ik herinner me dat de docent vroeg hoe we onze eigen toekomst zagen. Een klasgenoot antwoordde dat hij de dikbetaalde baan, het eigen huis en de Mercedes uit de s-klasse al voor zich zag. Er klonk gegiechel. Een meisje vertelde over haar wens om samen met zo veel mogelijk mensen van over de hele wereld de dreigende kernoorlog te voorkomen. Binnen de kortste keren werden overal in het klaslokaal pogingen gedaan om elkaar in materialistisch dan wel moreel opzicht te overtreffen. Ik hield me afzijdig van de ‘discussie’, zoals ik me eigenlijk altijd afzijdig hield van klas-sikale discussies. Luisterend sloeg ik mijn klasgenoten gade, die

hun prille maatschappelijke inzichten met krachtige handgebaren uiteenzetten.

En toen zag ik Johan.

Ook hij hield zich afzijdig. Hij zat er gewoon, net als ik. Af en toe glimlachte hij en schudde zijn hoofd. Dat vond ik cool. Met je hoofd schudden deed je, dacht ik, als je je op de een of andere manier verheven voelde boven wat iemand gezegd of gedaan had. Verhevenheid wilde ik ook wel uitstralen, hoewel ik wist dat ik mezelf daarmee voor de gek zou houden. Maar het zou een manier zijn om mijn uiterst geringe bereidheid om aan de discussie deel te nemen te camoufleren. Ik weet zeker dat mijn gemaakte lachje en hoofdschudden Johan opvielen. Waarom anders sprak hij me na school aan bij de fietsenstalling? Dat had hij voorheen nog nooit gedaan.

‘Interessante discussie, hè,’ grijnsde Johan. Hij zat op zijn fiets en steunde met zijn linkervoet op de grond.

‘Zeker,’ zei ik. ‘Ik kies de Mercedes zonder kernoorlog.’

Hij lachte hartelijk, en dat deed me goed. Toen keek hij me serieus maar vriendelijk aan. ‘Zeg, ik heb *Aztec Challenge* op de Commodore 64. Klinkt super over mijn stereo van honderd watt. Heb je zin?’

Zij aan zij fietsten we het schoolplein af. De band was gesmeed.

Voor dat moment had ik hem nauwelijks gekend. Ik wist alleen dat hij in dezelfde plaats als ik woonde en dat zijn ouders gescheiden waren. Hij woonde met zijn moeder, die Duits was, in een bovenwoning vlak bij het dorpshart. Op het eerste gezicht was Johan Hissink een bescheiden jongen. Op school trad hij nooit op de voorgrond. Hij was lui, althans die indruk wekte hij, en er was niet veel wat hem leek te interesseren. Toch haalde hij bij wis- en natuurkunde meestal hoge cijfers. Met Nederlands en Engels scoorde hij echter niet zelden het slechtst van iedereen – soms zelfs zo ondermaats dat de hele klas er lol om

had. Daar lachte hij dan weer een beetje om, alsof ook dat hem weinig interesseerde. De rest van de dag werd hij dan gezien als de toffe gast die overal lak aan had, wat de volgende dag alweer vergeten was. Verder viel hij nauwelijks op. Op het eerste gezicht.

Zoals iedereen droeg hij spijkerbroeken, sportschoenen en t-shirts met namen van grote Amerikaanse steden. Alleen zijn kapsel viel een beetje uit de toon: hij had vrij lang donkerbruin haar dat regelmatig over zijn ogen viel, bijvoorbeeld als hij las. En hij was lang – destijds al minstens één meter vijfentachtig – en uitermate slank.

Zijn lengte en kapsel buiten beschouwing gelaten hadden Johan en ik aardig wat met elkaar gemeen, veel meer dan we destijds konden vermoeden. Als hij me die dag niet aangesproken had, zouden we dat nooit hebben geweten.

Toen we bij hem thuis kwamen, bleek de bovenwoning zich op de derde verdieping te bevinden, wat me fascineerde. Ik was benieuwd naar het uitzicht. Mevrouw Hissink zat op de bank te lezen.

‘Mam, dit is Andy, bij mij uit de klas.’

Mevrouw Hissink was een elegante hoogblonde vrouw met scherpe gelaatstreken. Ik kon me voorstellen dat ze vroeger een bijzonder aantrekkelijk meisje was geweest. Maar Johan gaf me geen kans om mezelf uitgebreider voor te stellen. Hij had zijn jas al opgehangen en verdween direct in wat zijn slaapkamer moest zijn. Ik bleef in mijn eentje in de deuropening van de woonkamer staan.

‘Hallo Andy.’

‘Dag mevrouw Hissink.’

‘Kom je?’ riep Johan.

Zijn slaapkamer verraste me. Hij was zeer geordend, bijna steriel. Geen rondslingerende kleding, tijdschriften of andere voorwerpen, geen posters van sportwagens of popsterren

aan de muren. In plaats daarvan een halfgevolle boekenplank, een strak opgemaakt bed, een houten keukenstoel en een lomp metalen bureau met daarop een kleine tv en een Commodore 64-computer. Het eerste wat ik deed was naar het raam lopen om het uitzicht te bekijken. Dat was indrukwekkend. Voor het eerst zag ik de doorgaande weg en de centrale kruising van bovenaf. Auto's, fietsers en voetgangers kropen vooruit of bleven stilstaan voor de verkeerslichten, en over de daken aan de overkant zag ik de wolken. Zo'n uitzicht wilde ik ook wel vanuit mijn eigen slaapkamer.

Johan ging aan het stalen megabureau zitten en zette de computer en tv aan. 'Duurt eventjes,' zei hij zonder acht op me te slaan.

'Weet ik.'

Ik kon met de Commodore overweg; ik had er zelf ook een. Maar in tegenstelling tot Johan, blijkbaar, had ik niet veel behoefte om zo snel mogelijk de nieuwste spellen te bemachtigen. Het allernieuwste was *Aztec Challenge*, waarvan ik wel gehoord had. Het moest nogal spectaculair zijn.

Terwijl de Commodore rekende om het spel op te starten, vroeg Johan of ik ook een 'colaatje' wilde. Ik knikte, en hij haastte zich de slaapkamer uit.

Een ogenblik later voltrok zich een verbijsterende en tegelijk beangstigende kettingreactie. Eerst was er de knal. Een vreselijke knal van glas dat met volle kracht op de vloer kapotsprong. Daarna, een fractie van een seconde later, de schreeuw van mevrouw Hissink, schel, hysterisch. Toen de luide vloek van Johan. En ten slotte totale stilte.

Ik wist niet wat ik moest doen, óf ik wat moest doen. Ik voelde een pijnscheut in mijn buik. Ja, ik was bang. Ik stond in een onbekend huis bij onbekende mensen. Op basis van de onheilspellende stilte concludeerde ik dat er iets vreselijks gebeurd moest zijn, meer dan alleen gebroken glas. Ik durfde me niet te

bewegen, laat staan de woonkamer in te gaan. Ik hoorde niets, geen stemmen, geen geluiden, niets.

Ik weet niet hoelang ik als aan de grond genageld in Johans slaapkamer heb gestaan. Vijf minuten? Tien? Maar op een gegeven moment moet ik toch de moed hebben gehad om met voorzichtige passen de gang in te lopen. De woonkamerdeur was gesloten, wat me extra onzeker maakte. Voorzichtig opende ik hem en keek naar binnen.

Mevrouw Hissink zat snikkend aan de eettafel met haar handen voor haar gezicht. Johan hurkte naast haar en streekte langzaam met zijn handpalm over haar rug.

'*Schon gut, mama. Beruhige dich.*' Het was vreemd om hem Duits te horen praten.

Een paar meter verderop lagen de scherven van een fles op de keukenvloer verspreid; de cola dreef als een donkere vijver op de tegels. De koelkast stond nog open.

'Sorry, Andy. Het gaat even niet zo goed met mama.'

'Ik kan maar beter gaan,' zei ik bijna fluisterend.

'Ik zie je morgen.'

Mevrouw Hissink draaide haar hoofd en keek me aan. De tranen liepen over haar gezicht, maar desondanks deed ze een poging om te glimlachen. 'Je komt toch nog wel een keer, hè, Andy?' Ze zei het met bevende stem. En een onmiskenbaar Duits accent.

Ik knikte.

'Tot gauw dan. En doe je ouders de groeten.'

Ik knikte nogmaals. Toen ging ik.

Thuis vertelde ik niets over het voorval. Ten eerste omdat ik totaal niet wist hoe ik het gebeurde moest interpreteren, of er van mij nu iets verwacht werd of juist niet. Had mevrouw Hissink hulp nodig? En zo ja, wat voor hulp? Of had ze gewoon een slechte dag? Dat laatste leek me niet echt aannemelijk, want Johan leek er gewend aan te zijn, zo kalm en zorgzaam als hij met

zijn moeder was omgegaan. Ten tweede schaamde ik me. Het voelde alsof ik getuige was geweest van iets wat ik niet had mogen zien. Ik was het leven van deze mensen binnengedrongen en vroeg me af wat voor gevolgen dat zou hebben. Op de een of andere manier vond ik het beklemmend en verontrustend.

's Nachts kon ik niet slapen.

2 De stress begint

Mijn leven als puber op het platteland was goed. Tenminste, zo kijk ik erop terug. In de jaren tachtig leidde ik een zorgeloos en comfortabel bestaan waarin het me aan niets ontbrak. Maar zo iets besef je vaak pas vele jaren later.

Ik was gezond, kwam goed mee op school en had alles wat ik nodig had. En als ik iets wilde hebben, kocht ik het van mijn spaargeld, of mijn ouders gaven het me. Ik kan me niet herinneren dat er ooit sprake was van geldgebrek. Mijn vader was chef inkoop bij een bouwmarkt, en mijn moeder werkte parttime bij de gemeente. Met zijn drieën bewoonden we een vrijstaand huis in een rustige straat in een kleine Noord-Limburgse kern, vlak aan de Duitse grens.

De nabijheid van Duitsland had me als kind altijd gefascineerd. Het idee binnen vijf minuten in het buitenland te kunnen zijn vond ik interessant, bijna avontuurlijk. Hoewel landschap, winkels en gebouwen aan de andere kant van de grens nagenoeg hetzelfde waren, leek elke korte autorit naar Duitsland een soort uitstapje naar een andere wereld. Bij de nette, bijna hoffelijke manier waarop de Duitsers communiceerden – ‘*Guten Tag*’, ‘*Danke schön, auf Wiedersehen*’ – vond ik ons ‘Hoi’ en ‘Hojjuh’ maar schrill afsteken. Duitse woorden die ik las en hoorde, zoals *Zoll*, *Rabatt* en *Quittung*, kon ik als kind niet thuisbrengen, hetgeen mijn fascinatie alleen maar vergrootte. Dit terwijl deze woorden toch weinig exotische betekenissen hadden: douane, korting en bonnetje.

In de zomer gingen we bijna altijd naar Duitsland op vakantie, meestal naar het Rijn-Moezel-gebied of de Eifel. Ik vond het bijzonder dat je na amper anderhalf uur rijden al zulke hoogteverschillen had, echte bergen en dalen. En die waren net voorbij Aken al zichtbaar. Op de terugweg naar huis draaide mijn moeder in de auto altijd cassettebandjes van James Last. Of dat een speciale reden had weet ik niet. Als we na twee, drie weken terugkeerden naar huis had ze vanwege een sentimentele stemming – of een drang om die te creëren – misschien gewoon behoefte aan zulke muziek. Via de inlegvellen in de doosjes van de cassettebandjes hield ik vanaf de achterbank bij welke titels bij welke liedjes hoorden. Zo zorgde James Last jaar na jaar voor de soundtrack van onze terugreis. Nummers als ‘Biscaya’, ‘Einsamer Hirte’, ‘Die Moldau’ en ‘Elvira Madigan’ hoorden in mijn jeugdige beleving bij het traject Koblenz – Raststätte Peppenhoven (waar we altijd stopten om wat te gaan drinken) – Keulen – Mönchengladbach – Venlo. De mierzoete, dromerige melodien kropen me met de jaren langzaamaan onder de huid.

Later besepte ik dat mijn ouders mijn prille doch welgemeende enthousiasme voor Duitsland nauwelijks deelden. Ze kozen hun vakantiebestemming op grond van de relatief geringe afstand; Italië, Zwitserland en Frankrijk waren een stuk verder. Bovendien was een taalbarrière voor mensen uit de grensstreek nauwelijks aan de orde wanneer ze in Duitsland vertoefden. Onze kortere uitstapjes over de grens hadden voornamelijk een consumptiedrijfveer: sommige producten waren in Duitsland goedkoper, of leken dat althans. Ik herinner me een woordenwisseling met mijn vader – ik moet een jaar of elf, twaalf zijn geweest – over de vraag wat voor zin het had om in Duitsland boodschappen te doen of te tanken. Ik had met mijn kleine rekenmachine uitgerekend dat het totale benzineverbruik het financieel voordeel verregaand tenietdeed. ‘En waarom denk je dan dat de Duitsers bij ons diesel komen tanken?’ vroeg mijn

vader geïrriteerd. ‘Dat is dan net zo dom,’ antwoordde ik, waarna ik mijn berekeningen wilde toelichten. Zover kwam het echter niet. ‘Andy, kun je ook eens berekenen hoelang je je mond kan houden?’

Zo leidden we met zijn drieën een volgens de algemeen geaccepteerde patronen voortkabbelend leven vol gewoontes die nooit bediscussieerd of in twijfel getrokken werden, juist omdat ze als algemeen geaccepteerd golden en dus kennelijk gekoesterd móésten worden. Doordeweeks ging ik naar school en werkten mijn ouders. Op vrijdagavond waren er chips en pin-da’s als we tv-keken. Op zaterdag deden we ’s ochtends boodschappen aan deze of gene zijde van de grens, waste mijn vader ’s middags de auto en aten we ’s avonds opnieuw chips voor de tv. En zondag maakten we een wandeling of een fietstocht, waarbij we opa en oma bezochten. Zondagavond om zeven uur was de tv het domein van mijn vader. Dan was hij niet aanspreekbaar, want dan keek hij *Studio Sport*.

Mij interesseerde voetbal helemaal niets. Ik was me ervan bewust dat ik onder mijn leeftijdgenoten een uitzondering was, maar ook dat liet me koud. Achteraf vermoed ik dat mijn vader zich stilletjes afvroeg wat er toch met zijn zoon aan de hand was. Die zoon had namelijk weinig spectaculaire liefhebberijen als postzegels verzamelen – waarover later meer – en cassettebandjes van zijn moeder beluisteren. Niet dat mijn vader zich daar ooit denigrerend over heeft uitgelaten of zo. Maar toch.

Met de boodschap dat lichamelijke beweging gezond was en ik maar eens iets aan sport moest gaan doen, bracht hij me ertoe om lid te worden van de plaatselijke voetbalvereniging. Ik heb het welgeteld één seizoen volgehouden. Ik speelde in de positie waarin ik mijn elftal de minste schade kon berokkenen: linksback. Eén keer heb ik een doelpunt gemaakt. In het strafschopgebied van de tegenstander, waar ik als verdediger eigenlijk helemaal niets te zoeken had, was de bal via een hoekschop

plotseling op mijn rechtersvoet terechtgekomen. Hij rolde over de doellijn. Daarop viel het hele elftal jubelend over mee heen om me te feliciteren, net als in de eredivisie. Toen ik weer opstond, met mijn tenue onder de modder en grassprietten, wist ik het zeker: voetbal? Zonder mij.

Niet veel later vroeg mijn moeder of er niet een andere sport was die ik leuk zou vinden. Je had in onze woonplaats toch ook een tafeltennisvereniging, en een badminton- en schaakclub? Ik hoefde niet lang na te denken. Ik meldde me aan bij de schaakvereniging, en daar kreeg ik geen spijt van. Meteen in het eerste jaar werd ik bijna kampioen in de leeftijdsklasse tot zestien jaar. Ik beleefde een onverwacht groot plezier aan het schaken, en de jeugdleider van de club dichtte me zelfs een bescheiden talent toe. Thuis begon ik partijen van bijvoorbeeld Karpov en Kasparov na te spelen, hoewel ik van de zetten en strategieën van deze wereldkampioenen in feite nog helemaal niets begreep. Tevreden moeten mijn ouders geconstateerd hebben dat ik me eindelijk buiten schooltijd onder leeftijdgenoten begaf. Ze stimuleerden me door me bijvoorbeeld voor mijn verjaardag een schaakcomputer cadeau te doen, waarmee ik kon oefenen en mijn spel kon ontwikkelen. Maar met de lichamelijke beweging werd het niets meer.

Dat voetbal iets anders is dan schaken is evident. Maar voor mij speelde niet zozeer het verschil tussen lichamelijke inspanning en denksport de doorslaggevende rol. Voetballen deed je samen, in een team; bij schaken was je op jezelf aangewezen en nam je de beslissingen in je eentje. En dat was precies wat me beviel. Bovendien had het spel elementen die me bijzonder aanspraken. De promotie bijvoorbeeld, waarbij een pion die de overkant van het bord bereikte veranderde in een dame of een paard. Met andere woorden: een schaakstuk dat aanvankelijk een bijrol speelde kon na verloop van tijd de hoofdrol opeisen. Een fascinerende gedachte, vond ik.

Een dag na het onheilspellende voorval bij Johan thuis was er niets aan hem te merken. Integendeel. 's Morgens op school begroette hij me hartelijk. Het liefst had ik mijn nieuwe vriend gevraagd hoe het ging en wat er met zijn moeder aan de hand was. Maar ik durfde niet en wilde hem bovendien niet kwetsen. Al-lebei deden we alsof er niets gebeurd was.

Vanaf nu waren we dus maatjes. Samen liepen we van het ene andere klaslokaal naar het andere, samen aten we tijdens de pauzes onze boterhammen, samen fietsten we naar huis. En we kletsten zo goed als onafgebroken over computerspellen.

Toen het een paar dagen zo gegaan was, stopte hij onderweg naar huis op het punt waar onze wegen zich scheidden. In eerste instantie dacht ik dat hij me opnieuw mee zou vragen om *Aztec Challenge* te spelen. Maar hij bracht iets heel anders ter sprake. 'Zeg, ben jij van plan om volgende week naar het schoolfeest te gaan?'

Dat was ik eigenlijk helemaal niet van plan. De schoolfeesten waren me te druk en te luidruchtig. En ze waren gênant. Ik wist me er eigenlijk geen houding te geven. Meestal stond ik even verveeld als onzeker om me heen te kijken en klasgenoten gade te slaan die wél lol hadden en dansten. Vandaar dat ik mezelf tijdens die min of meer verplichte feestjes een nogal zielig figuur vond en twijfelde of ik überhaupt wel opgemerkt werd. Niet eens waargenomen worden; op de keper beschouwd zou dat misschien nog wel het allergênantst zijn.

Maar nu kon alles anders worden. Johan vroeg me om sámen te gaan, wat een bevrijdend effect op me had. En dus zei ik: 'Tuurlijk. Gaan we samen.'

Het schoolfeest vond twee keer per jaar plaats, één keer vlak voor de zomervakantie en één keer voor kerst. De aula werd

dan met spiegelballen, schijnwerpers, een dansvloer en enorme speakers veranderd in iets wat op een discotheek moest lijken. En terwijl een paar docenten met de handen op de rug rondliepen om een oogje in het zeil te houden, schalde de in mijn beleving oorverdovende muziek van Depeche Mode, Nena, Talking Heads en The Cure door de aula. Bands die ik weliswaar kende, maar waar ik niets mee had.

Het plannetje werkte. Dankzij Johan voelde ik me op mijn gemak op het feest. We waren er samen heen gefietst, en dat had mijn angst voor vereenzaming in de menigte al goeddeels geëlimineerd. Eenmaal binnen gingen we vlak bij de dansvloer staan en praatten – lees: schreeuwden – honderduit met elkaar. We dansten zelfs een beetje, wat voor mij geheel nieuw was. Maar ik deed het gewoon. Het feit dat Johan en ik, toch niet bepaald de populairste jongens van de klas, ons blijkbaar zo amuseerden moet de aandacht van onze klasgenoten getrokken hebben, want na een tijdje werden we – en in mijn geval was dat opmerkelijk – door een paar meisjes aangesproken. Een van hen was Alexandra.

Voor meisjes had ik tot dan toe weinig belangstelling getoond. Ik was vijftien en was vooral bezig met het halen van hoge cijfers. En verder schaakte ik en verzamelde postzegels. Een vriendin krijgen, daar was ik niet mee bezig. Niet dat ik helemaal niks om meisjes gaf. Alexandra was me zonder meer opgevallen als een van de knapste meiden van de klas. Maar haar benaderen was geen optie; dat durfde ik gewoon niet. En nu sprak ze mij aan.

‘Ik wist helemaal niet dat jij zo goed kon dansen,’ schreeuwde ze over de beats van A-ha heen.

‘Da’s toch zeker ironisch bedoeld,’ zei ik.

‘Neuh... serieus!’ Ze lachte.

En ik wist al niet meer wat ik moest zeggen of doen. Zij wel. Ze pakte mijn onderarm en trok me de dansvloer op. Een tel la-

ter dansten we op ‘Take on Me’. Dat wil zeggen: zij danste. Ik bewoog mijn linker- respectievelijk rechtervoet naar voren en weer terug en herhaalde die beweging keer op keer. Het was mijn eerste belevenis met een meisje, en ik was zo van mijn stuk gebracht dat ik Alexandra niet in de ogen durfde te kijken. In plaats daarvan probeerde ik een beetje te glimlachen alsof ik de situatie onder controle had, en ondertussen keek ik om me heen. Ik zag lange Johan zich aan de rand van de dansvloer vooroverbuigen om te verstaan wat kleine Esther, een meisje uit onze klas, hem toeschreeuwde. Ik zag andere jongens, ook uit hogere klassen, die ons gadesloegen en zich ongetwijfeld afvroegen wat zich tussen Alexandra en mij afspeelde. En ik zag de blik van de wiskundeleraar, die wellicht met dezelfde vraag zat.

En toen was het liedje afgelopen en zette het volgende nummer in.

‘Kom, we gaan wat drinken,’ brulde Alexandra in mijn rechteroor.

Toen we de dansvloer verlieten waren er vele ogen op ons gericht. Voor mij een zoete sensatie die me met een totaal nieuw gevoel van trots en triomf vervulde. Esther reikte Alexandra en mij een drankje aan – fris, want alcohol was ten strengste verboden – en het leek haast alsof ze ons wilde feliciteren.

Graag had ik Johans reactie gezien op wat ik als een persoonlijk succes beschouwde. Maar hij was nergens te bekennen. Eerst dacht ik dat hij even naar de wc was of iets te drinken was gaan halen. En dus schreeuwde en dronk ik verder met Alexandra en Esther. Maar toen zijn afwezigheid langer duurde, misschien een kwartier of twintig minuten, vroeg ik Esther of zij wist waar hij was. Ze had geen idee; tegen haar had hij niks gezegd. Nog voordat ik me ongerust kon maken dirigeerde Alexandra me opnieuw naar de dansvloer. Ditmaal klonk ‘Careless Whisper’ van George Michael. Dat ze met opzet die mega-zoete ballad koos om op te dansen kon ik destijds niet vermoeden.